

Mendizuloko sekretua

Zalaparta handia dabil baserri atarian. Nire logelako errezelen atzetik, zirrikitu batetik begira nago, eta auto distiratsu batetik lau gizon gorbatahun, lau *erraldoi* atera dira. Batek aginte makila darama eskuan: alkate jauna (eskolan, nire gelako azkarrena naiz, guztiaz ohartzen naiz eta Interneten nabigatzen artista naiz). Baserriko aldaba jo dute:

Tok, Tok, Tok... eta nire aitona atera zaie, bere makuluarekin, *ttipi-ttapa, ttipi-ttapa...* bekozko ilunez, haserre aurpegiarekin. Alkate txit gorenak paper bat eman dio eta zerbait esan dio tren baten inguruan. Aitona, papera hartu, eta baserri barrura itzuli da.

“Aginte makila hartuta, harroputz halakoa... makilakada ederra emango niokek nik bizkarrean handiusteko horri!” -marmarrean, biraoka hasi da aitona eta ukuilura joan da. Eta ni, ohitura dudan moduan, momentu triste honi musika jartzen saiatu naiz:

Tra-Tra-Tra... traje eta gorbataz jantzita.

Tre-Tre-Tre... trenari buruzko hitz potoloak.

Tri-Tri-Tri... tripa handi halakoak.

Tro-Tro-Tro... tronpeta jotzen lau mozkor.

Tru-Tru-Tru... trumoiak joko du gaur.

Gaur ez naiz eskolara joan. Tripako mina daukat (atzo baratxuri zopa afaltzeagatik izango da). Honenbestez, gaur piper egin dut... “*piper berde edo gorri, gaur ere etxean alferzorri*”- kar, kar, kar, horixe esaten zidan amatxok-. Askotatzen ditut faltan bere mimoak eta aitaxoren errietak. Hemen ez daudenetik bihotza zulatuta daukat, eskolako nire lagun Izarrek bezala; hark ere bihotza zulatuta dauka katua hil zitzaionetik. Eta ez omen dago bihotzeko zuloak josi ditzakeen jostunik, edo estali ditzakeen igeltserorik. Hala ere, aitona eta amonari esker zulo hau ez da hain sakona.

-Etor hadi hona Zuhaitz! –aitonak deiadar egin dit ukuilutik.

-Banoa, harturik kanoa –erantzun diot erdi bertsotan. Berak ematen dizkit bertsolaritzako klaseak: Bilintx eta Balantx eta Pitxita ipurdia itxita...

Amona ere berekin dago. Zerbait garrantzitsua esan behar didate...

-Etorri hona marrubixo–esan dit amonak beti bezain maitekiro.

-Arantxa, a zer martxa! Zer marrubixo eta zer bitxo! -hasi zaio aitona bertsolaria-. Entzun iezadak Zuhaitz, entzun iezadak belarritik; Intxaurregi birrindu egin behar diate. Bota! Eraitsi! Suntsitu! Jata... Ditzosozko tren berriak hemendik pasa behar dik eta ez zeukeagu beste aukerarik. Bostehun urteko historia aitaren batean amaituko duk.

-Baina, nolatan aitona?

Orduan, aitona, bi bekainak dantzan dituela, bata Parisa eta bestea Londresera begira, pertsona helduen azalpenak ematen hasi zait; etorri den gizona alkatea zela, erakundeak eta udaletxeak hala erabaki dutela eta tren super berri eta super azkarrak mendi honetatik pasa behar duela... eta kaka zaharra...

Txu-Txu-Txu-Txu-Txu,

Triki Traka Triki Tra Basomendiko trena,

Triki Traka Triki Tra zer nolako pena.

Gero, amonak hartu du hitza; egoera berdinean geldituko direla Artterraka, Trikuzelai eta Haitzeta baserriak ere. Basomendiko bailara erabat suntsituko dela. Diru pila bat ordainduko omen digute gure baserria botatzearen truke. Eta nahi badugu etxe horratzez beteriko hiri batean ehun eta hogeigarren pisuan, zerutik hurbil, pisu dotore bat izango dugula (azken hau ez dit amonak esan, neuk asmatu dut, kar, kar, kar). Baina orratza beraiek sartu digute bihotzean... zast! Eta nik bihotza lehendik ere zulatuta daukat. Gainera, etxe orratzen hiriko etxe orratz handienetik ere ez dira Himalaiako mendiak ikusiko.

Aitona Intxaurregin, bertan jaioa da, eta amona beste herri batetik etorria, baina bera ere baserritik. Amonak esaten dit denok osatzen dugula natura. Gure izenek ere naturaren elementuak adierazten dituztela (adibidez, aitona Lorentxo, eguzkia da). Baserrien izenek ere bai. Animalienek ere bai. Hemen animalia asko daude: behiak, ardiak, astoa, zaldia, txerriak, untxiak, oiloak, eta abar. Eta baratzean, patata, letxugak, tomateak, piperrak, marrubiak... Ah, eta animalia maitagarriena ahaztu zait; txakur bat ere badugu. Mendi du izena. Honela abesten diot nik:

Mendi, Mendi, Mendi du izena,

ez da argal, ez da gizena.

Egiten du uau, uau!

ta hankak ditu lau,

gure txakurtxo hau

onena dugu, riau!

Gaur, ordea, triste oheratu naiz. Baserrian gertatzen den guztiaz ohartzen naiz. Horregatik naiz super azkarra. Supergaitua. Ama Natura ere haserretu da; trumoiak jo du eta itsasaldeko galerna mendiraino iritsi da. Egundoko haize ufadak dabilta kanpoan, *krak-krak-krak* soinua entzuten da leihoko zirrikitutik, intxaurrondoetako intxaurrak zelaira ostikoz botatzen ditu haizeak eta ukuiluko ateetan mamuak dabilzala dirudi.

Orain dela hiru bat urte, oso txikia nintzen, baina gogoratzen dut ardiak nola erotuta zebiltzan, eta amona makilarekin onetik aterata, haiek bildu nahian. Gogoratzen dut baserriko ateko eguzki-lorea nola bat-batean zimeldu zen eta babesgabe gelditu ginen. Egun hartan gertatu zen Pumoriko ezbeharrak. Urriaren 17an. Pumori Himalaiako menditar bat da eta nepaldarren hizkuntzan “Mendiaren alaba” esan nahi du. Everest ahalguztidunak egiten dio ondotik itzal. Ba, egun hartan, nire aitaxo, amatxo eta beste hiru lagun Pumorik bere altzoan hartu zituen. Elur-jauzi batek harrapatu eta betirako han gelditu ziren. Aitonak hala esan zidan: “elur zuriak panorama beltza ekarri ziguk!”. Omenaldi pila bat egin zizkieten bostei eta gure baserri aurrean pago bat ere landatu zuten. Bertsolari batek bertsoak abestu zituen. Bertso baten bukaera gogoan dut oraindik ere:

gora begira jartzen gara gu, oheratzeko orduan:

bost izar diz-diz ikusten dira Himalaiako zeruan.

Horrela, ohean etzan naiz, eta zeruari so, gaur ere bost izar distiratsu ikusi ditut. Horietatik bi keinuka ari zaizkit. Gabon amatxo, gabon aitatxo. Asko maite zaituztet. Bihar arte!

-Esnatu Zuhaitz! Berandu joango zara eta eskolara...- ahots bat entzun dut...

-Nor da? Non nago? -amona daukat ondoan ni esnatu nahian...

-Ez amona, gaur ere tripako mina daukat. Ez noa eskolara.

Eskerrak amona konbentzitu dudan. Gezur txikia esan diot. Ez daukat tripako minik. Gaur eginbehar garrantzitsu bat dut. Amets magiko bat izan dut; Suku izeneko Nepaleko neska bat. Begi urdin-urdinak, aurpegia orbanetz beteta, hortza erdiak ustelduta, ilea zikin-zikina, arropa zahar-zaharrak, zulatuak eta adabakiz beteak... Hala ere, neska xarmangarria zen Suku. Bekokian perla gorridun Jainkosa. Kontatu didanez, nire aita eta ama ezagutu zituen, sherpa moduan laguntzen aritu baitzen Pumorirako igoeran. Amalurrak ez nauela inoiz bakarrik utziko esan dit. Nepaldarrak naturarekin ezkondata daudela. Natura magikoa dela. Mendizuloko kobazulora joan behar dudala magia hori aurkitzera. "Zein magia?" galdetu diot... eta ametsa bukatu egin da.

Segituan, pijametan oinetakoak jantzi eta Mendizuloko kobazulorantz abiatu naiz, aitonari eta amonari ezer esan gabe. Lanbroa egonagatik ere, buruz dakit kobazulorako bidea. Errota zaharraren ondotik pasa ondoren, eskuineko pinudian sartu eta erromatar galtzadari jarraitu diot. Nire lehengusu Itsasok eta nik bakarrik dakigu kobazuloko bidearen berri. Inori ez geniola esango zin egin genuen trikuharriaren azpian.

Horrela, belardian erdi ezkutuan dagoen zulo misteriotsutik barrena Mendizuloko koban sartu naiz. Linterna biztu eta aurrerantz jarraitu dut. Aurrerantz eta aurrerantz. Hotza. Hezedura. Beldurra. Baina berdin dio. Nik beti aurrera! Ustekabean, makila distiratsu bat aurkitu dut, lokatz artean. Gorosti-makila. Beraz, egia da Mendizuloko kondairarena! Behin amonak aipatu zidan bertan sekretu bat gordetzen dela. Makil hau, ziur, Basajaunena izango zen, eta sorginena, eta Makilakixkirena. Eskuetan hartu dut. Edo berak hartu nau. Boteretsu, indartsu, superheroi sentitu naiz. Orain neu naiz herriko alkate.

Etxera itzuli naiz. Nire aitaxoren ezkontzako trajea jantzi dut. Oso handia daukat. Barruan ezkututzen naiz. Gorbatarekin lurra garbitu dezaket. Zapata hots doinuekin udaletxera joan naiz, etxean ezer esan gabe. Hau Suku eta nire arteko sekretua da. Pleno aretoan sartu, makila eskuetan, lepoa zut, alkateari neuk bota diot mitina:

"Hona hemen nire aginte makila, Mendizuloko sekretu isila. Naturaren legea, betetzea da xedea. Naturak trena maite du, baina tren suntsitzailerik ez! Eraiki dezagun trena, mendia hil gabe. Tren ekologikoa. Naturak eta gizakiok bagoi berean joan behar dugu... Beraz, super tren suntsitzaile hau ez da egingo. Aio Pelaio! Bidaa Hau, Namaskar!"

Berriro kobazulora itzuli eta gorosti-makila lehengo lekuan utzi dut. Salbu gara. Intxaurregi ez dute botako. Beste baserriak ere ez. Kanpora irten, belarretan etzan eta aharien txintxarri hotsen doinuean amets goxo batean murgildu naiz. Zeruan pausatu ditut bi begiak: bost izarrek dir-dir egiten dute. Bi distiratsuenak niri keinuka ari dira. Ondo lo egin aitaxo eta amatxo! Laster joango natzaizue bisitan Sukuri eskua emanda. Asko maite zaituztet! *Bidaa Hau, Namaskar!*